

USTAWA
z dnia 7 maja 1999 r.

**o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej,
Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej
i Urzędu Ochrony Państwa**

Opracowano na podstawie: Dz.U. z 1999 r. Nr 53, poz. 548; z 2001 r. Nr 27, poz. 298;

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Ustawa normuje odpowiedzialność majątkową funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej i Urzędu Ochrony Państwa za szkody wyrządzone przez nich, wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków służbowych, w mieniu Skarbu Państwa znajdującym się w dyspozycji organów lub jednostek organizacyjnych podległych, podporządkowanych albo nadzorowanych przez ministrów właściwych do spraw wewnętrznych, sprawiedliwości oraz Szefa Urzędu Ochrony Państwa.
2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:
 - 1) funkcjonariuszu - należy przez to rozumieć: policjanta, funkcjonariusza Straży Granicznej, funkcjonariusza Biura Ochrony Rządu, strażaka Państwowej Straży Pożarnej, funkcjonariusza Służby Więziennej oraz funkcjonariusza Urzędu Ochrony Państwa,
 - 2) uposażeniu przysługującym funkcjonariuszowi - należy przez to rozumieć uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym należne funkcjonariuszowi w dniu wyrządzenia szkody, po odliczeniu składki na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Rozdział 2
Zasady odpowiedzialności majątkowej funkcjonariusza

Art. 2.

Funkcjonariusz, który wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków służbowych ze swej winy wyrządził szkodę w mieniu, o którym mowa w art. 1 ust. 1, ponosi odpowiedzialność majątkową w granicach rzeczywistej straty i tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego wynikła szkoda.

Art. 3.

Organy lub jednostki, o których mowa w art. 1 ust. 1, obowiązane są wykazać okoliczności uzasadniające odpowiedzialność funkcjonariusza oraz wysokość wyrządzonej szkody.

Art. 4.

Funkcjonariusz nie ponosi odpowiedzialności majątkowej za szkodę:

- 1) w takim zakresie, w jakim organ lub jednostka, o których mowa w art. 1 ust. 1, albo inna osoba przyczyniły się do powstania szkody lub jej zwiększenia,
- 2) wynikłą w związku z działaniem w granicach dopuszczalnego ryzyka.

Art. 5.

W razie wyrządzenia nieumyślnie szkody przez kilku funkcjonariuszy, każdy z nich ponosi odpowiedzialność za część szkody, stosownie do przyczynienia się do niej i stopnia winy. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie stopnia winy i przyczynienia się poszczególnych funkcjonariuszy do powstania szkody, odpowiadają oni w częściach równych.

Art. 6.

Funkcjonariusz odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną nieumyślnie jest obowiązany do zapłaty odszkodowania w wysokości wyrządzonej szkody, jednak odszkodowanie nie może przewyższać kwoty trzymiesięcznego uposażenia przysługującego funkcjonariuszowi.

Art. 7.

Jeżeli naprawienie szkody wyrządzonej nieumyślnie następuje na podstawie ugody między organem lub jednostką, o których mowa w art. 1 ust. 1, a funkcjonariuszem, który wyrządził szkodę, wysokość odszkodowania może być obniżona, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, a w szczególności stopnia winy funkcjonariusza i jego stosunku do obowiązków służbowych.

Art. 8.

Jeżeli funkcjonariusz umyślnie wyrządził szkodę, jest obowiązany do jej naprawienia w pełnej wysokości.

Art. 9.

1. W razie wyrządzenia szkody osobie trzeciej przez funkcjonariusza przy wykonywaniu obowiązków służbowych, wyłącznie obowiązany do naprawienia szkody, na zasadach określonych przepisami Kodeksu cywilnego, jest Skarb Państwa reprezentowany przez organ lub jednostkę, o których mowa w art. 1 ust. 1, w których funkcjonariusz pełnił służbę w chwili wyrządzenia szkody.

2. Funkcjonariusz ponosi przewidzianą w przepisach ustawy odpowiedzialność wobec Skarbu Państwa, który naprawił szkodę, o której mowa w ust. 1.

Rozdział 3

Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną w mieniu powierzonym funkcjonariuszowi

Art. 10.

1. Funkcjonariusz odpowiada, z zastrzeżeniem art. 2, w pełnej wysokości za szkodę w mieniu powierzonym mu z obowiązkiem zwrotu albo wyliczenia się, zwanym dalej „mieniem powierzonym”.
2. Funkcjonariusz może uwolnić się od odpowiedzialności za szkodę w mieniu powierzonym, jeżeli wykaże, że powstała ona z przyczyn od niego niezależnych, a w szczególności skutek niezapewnienia przez właściwą jednostkę organizacyjną warunków umożliwiających prawidłowe zabezpieczenie powierzonego mienia.
3. Prezes Rady Ministrów oraz ministrowie, o których mowa w art. 1 ust. 1, każdy w zakresie swojej właściwości określają, w drodze rozporządzenia, zasady i tryb powierzania funkcjonariuszom mienia, o którym mowa w ust. 1.

Art. 11.

1. Na zasadach określonych w art. 10 funkcjonariusze mogą przyjąć wspólną odpowiedzialność majątkową za mienie powierzone im łącznie. Podstawą łącznego powierzenia mienia jest umowa o wspólnej odpowiedzialności majątkowej, zawarta, pod rygorem nieważności, na piśmie przez funkcjonariuszy z kierownikiem jednostki organizacyjnej, w której dyspozycji znajduje się powierzone mienie.
2. Funkcjonariusze ponoszący wspólną odpowiedzialność majątkową odpowiadają w częściach określonych w umowie, a jeżeli umowa nie określa tych części - w częściach równych.
3. W razie ustalenia, że szkodą w całości albo w części została spowodowana przez niektórych funkcjonariuszy, za całość szkody albo za stosowną jej część odpowiadają tylko sprawcy szkody.
4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) szczegółowe zasady i tryb zawierania umowy o wspólnej odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy,
 - 2) szczegółowe zasady i tryb łącznego powierzania mienia funkcjonariuszom,
 - 3) szczegółowe warunki wspólnej odpowiedzialności za szkodę w mieniu powierzonym łącznie funkcjonariuszom.

Art. 12.

Do odpowiedzialności określonej w art. 10 i 11 stosuje się odpowiednio przepisy art. 4, 7 i 8.

Rozdział 4

Dochodzenie roszczeń o odszkodowanie

Art. 13.

1. Organ lub jednostka, o których mowa w art. 1 ust. 1, po stwierdzeniu zaistnienia szkody i ustaleniu jej wysokości wzywa funkcjonariusza do dobrowolnej zapłaty odszkodowania w określonym terminie lub złożenia pisemnego zobowiązania do zapłaty odszkodowania. Wysokość odszkodowania oraz sposób jego uiszczenia mogą być ustalone w drodze pisemnej ugody.
2. Prezes Rady Ministrów oraz ministrowie, o których mowa w art. 1 ust. 1, każdy w zakresie swojej właściwości, określają, w drodze rozporządzenia, podmioty właściwe do ustalania wysokości szkód, zawierania ugód oraz podejmowania innych decyzji dotyczących szkód wyrządzonych przez funkcjonariuszy.

Art. 14.

1. Do przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przez funkcjonariusza stosuje się, z zastrzeżeniem ust. 2, przepisy Działu czternastego Kodeksu pracy.
2. W razie wyrządzenia przez funkcjonariusza szkody osobie trzeciej, terminy przedawnienia liczą się od zaspokojenia roszczenia tej osoby.

Art. 15.

Spory dotyczące odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy rozpoznają sądy pracy oraz sądy pracy i ubezpieczeń społecznych.

Rozdział 5

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 16.

W dekreście z dnia 5 października 1955 r. o odpowiedzialności materialnej żołnierzy za szkody wyrządzone jednostce wojskowej (Dz.U. Nr 40, poz. 247, z 1967 r. Nr 44, poz. 220 i z 1974 r. Nr 24, poz. 142) skreśla się art. 19.

Art. 17.

W ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Urzędzie Ochrony Państwa (Dz.U. z 1999 r. Nr 51, poz. 526) skreśla się art. 55a.

Art. 18.

Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy, zachowują moc dotychczasowe przepisy wykonawcze

wydane na podstawie dekretu, o którym mowa w art. 16, o ile nie są sprzeczne z niniejszą ustawą.

Art. 19.

Do spraw o odszkodowanie wszczętych i nie zakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe, chyba że zostanie zawarta ugoda.

Art. 20.

W sprawach nie uregulowanych w niniejszej ustawie do odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy za szkody wyrządzone przez nich wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków służbowych stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego.

Art. 21.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.